

DE PARADE VAN POTLOOD EN PAPIER

Gert Peersman (column verschenen in De Standaard – 16/10/2018)

Met de vele slagen onder de gordel en bitsige campagnes durven we het soms te vergeten, maar verkiezingen zijn het feest van de democratie. Bij de gemeenteraadsverkiezingen mocht ik het meer dan anders van dichtbij meemaken. Ik werd namelijk opgeroepen als voorzitter van een stembureau. Een lot dat mij naar verluidt bij iedere verkiezing opnieuw te wachten zal staan, maar geen haar op mijn hoofd dat eraan dacht om met een goedkoop excuus aan mijn burgerplicht te verzaken. De genereuze vergoeding van 19 euro en het gratis broodje waren natuurlijk ook niet te versmaden.

Aangezien ik dit nooit eerder gedaan had, ben ik mij meteen gaan informeren op vlaanderenkiest.be. De verantwoordelijkheid is blijkbaar groot. Als voorzitter heb je politionele bevoegdheid voor de ordehandhaving in het stemlokaal. Misschien komt Femen het verkiezingsfeest in mijn stembureau verstoren? Volgens de handleiding moeten alle leden van het stembureau ook de eed afleggen: 'Ik zweer dat ik het geheim van de stelling zal bewaren.' Mijn nieuwsgierigheid werd alsmaar groter, al bleek uit andere documenten dat dit een typefout in de eed was.

Toegegeven, aanvankelijk was ik vrij sceptisch over de organisatie van het hele gebeuren. Ik was verantwoordelijk voor een stembureau met potlood en papier. De voorliefde voor papier geldt blijkbaar over de hele lijn. Voorzitters en bijzitters moeten oubollige briefkaarten invullen en terugsturen om hun oproep te aanvaarden. Wanneer je instructies krijgt, moet je opnieuw schriftelijk de ontvangst bevestigen. Op het eind van de stemming moet je zelfs alle namen en adressen van kiezers die niet zijn komen opdagen uitschrijven in een proces-verbaal. Het systeem van volmachten kan ook een stuk eenvoudiger. Gebruik van e-mail of digitalisering van het administratieve gedeelte zou een serieuze verbetering zijn.

Een bizarre regeling (in Gent althans) is dat je als voorzitter zelf de stembrieven moet meenemen naar het stembureau. Die worden door de post tijdens de dagen voor de verkiezingen thuis afgeleverd of moet je zelf ophalen in een verdeelcentrum als je niet thuis kunt zijn. In mijn geval was dit een onhandig pakket van meer dan 40 kilogram dat ik in totaal zes keer moest versleuren, soms drie verdiepingen hoog, want ook na de stemming moet je als voorzitter de verzegelde stembiljetten zelf naar een telbureau ergens in de stad brengen. Een georganiseerde ophaaldienst, lift of zelfs maar een karretje als hulpmiddel zou veel voorzitters alvast een gebroken rug bespaard hebben.

Maar gaandeweg besef je ook de grootsheid van het hele gebeuren en het belang van de betrokkenheid van de burger bij alle checks-and-balances. Op de verkiezingsdag moeten meer dan 8 miljoen mensen hun stem uitbrengen. Alleen al in een stad als Gent zijn er 273 stembureaus en 182 telbureaus, waar ongeveer 3.000 mensen het feest van de democratie helpen organiseren. Iedereen die bij de organisatie betrokken is, doet dit naast een normale job. Door de lage frequentie van verkiezingen geldt dat evengoed voor de ambtenaren die het allemaal in goede banen moeten leiden. Het is een wonder dat er zo weinig fout loopt.

En het moet gezegd: de sfeer was altijd zeer constructief: medewerkers van de stad die met raad en daad bijstaan, een sympathieke buurman die meteen bereid is om secretaris van het kiesbureau te zijn, bijzitters die hun taken plichtbewust uitvoeren en een warm onthaal wanneer je met de stembussen op de telbureaus arriveert. De afwezigheid van

flauwe excuuszoekers om eraan te ontsnappen hebben ongelijk. Zoals iemand mij tijdens de dag toevertrouwde: 'Ik heb nooit enige interesse gehad voor politiek, maar door er zo van nabij bij betrokken te zijn geweest, ga ik volgen hoe het allemaal afloopt.'

Democratie is een kostbaar goed dat we moeten koesteren, en dat besef je des te meer als je het van dichtbij meemaakt. Het is belangrijk voor de geloofwaardigheid en het vertrouwen in de uitslag dat de burgers zelf zo veel mogelijk bij de organisatie van het verkiezingsfeest betrokken blijven. Dat geldt ook voor de stembusgang zelf. Sommigen opperen dat dit beter via een app of het internet zou gebeuren, maar daar ben ik het niet mee eens. Bij de rectorsverkiezingen aan de UGent konden we achter onze pc stemmen, en dat is niet te vergelijken met een hele buurt die op hetzelfde moment naar de stembus trekt, een buurman die je als bijzitter met een kwinkslag groet, tieners die zenuwachtig zijn omdat ze voor het eerst gaan stemmen, het ritueel van het stemmen zelf en uitslagen die druppelsgewijs binnenkomen. Geef mij maar een klassieke hoogmis met potlood en papier die we collectief, tastbaar en bewust meemaken. Alleen jammer dat er slechts één stemronde is. Bij de rectorsverkiezingen kregen we op dat vlak meer waar voor ons geld.